

SIVISTYSTOIMEN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2022

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja

Sivistystoimen toiminta-ajatus:

Sivistystoimi vastaa varhaiskasvatus-, opetus-, ruoka- ja elämänlaatupalvelujen järjestämisestä. Sivistystoimen toiminnan suuntaamiseen vaikuttavat palvelujen kysyntä, toimintaympäristö, toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä valtakunnalliset linjaukset. Sivistystoimen palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalisten verkostojen kehittymistä sekä tukevat elämänhallintaa elämän eri vaiheissa. Sivistyspalvelut vaikuttavat vetovoimatekijänä kunnan elinvoimaan.

Sivistystoimen tehtävänä on kasvua, oppimista ja osallisuutta edistämällä vahvistaa hyvinvointia sekä osaamista turvallisessa ja kehittyvässä toimintaympäristössä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on sivistynyt, aktiivinen ja osallistuva kansalainen, joka ottaa vastuun omasta ja muiden hyvinvoinnista sekä elinympäristöstä.

Varhaiskasvatus

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuksen esihenkilö

Tehtävän toiminta-ajatus:

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus tarjoaa lapselle turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisan kasvu ympäristön. Arvonamme on hyvinvoiva lapsi, jonka yksilöllisyys ja osallisuus ovat vahvasti läsnä arjessamme.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Perusopetuslain mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Varhaiskasvatuspalveluita tarjotaan kunnallisessa päiväkodissa, perhepäivähoidossa sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintana. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat myös vuoro hoito, varhaiserityiskasvatus, perheille maksettava kodinhoidontuki sekä kotihoidontuen kuntalisä. Kotihoidon tuen kuntalisää maksetaan perheelle, jossa hoidetaan kotona yhtä tai useampaa alle 3-vuotiasta lasta.

Varhaiskasvatusta ohjaavana asiakirjana toimivat varhaiskasvatustalaki 540/2018 ja Opetushallituksen laatima varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jonka pohjalta paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu. Suunnitelma tukee esimiesten ja henkilöstön ammatillista ja pedagogisesti tietoista toimintaa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan varhaiskasvatustalain mukaisesti jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevalle lapselle yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman avulla asetetaan yhteisiä tavoitteita toiminnalle ja sovitaan yhdessä siitä, miten kunkin lapsen yksilöllistä kehitystä, oppimista ja hyvinvointia edistetään.

Varhaiskasvatustalaki painottaa lasten ja perheiden osallisuutta toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Huoltajalle järjestetään mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Varhaiskasvatustalaki edellyttää riittävän henkilöstöresurssin varaamista suhteessa lasten lukumäärään – myös ennakoitavissa olevien poikkeamien varalle. Talousarviovuonna 2022 ammattitaitoisen kasvatus- ja

hoitohenkilöstön lain mukainen määrä varmistetaan määräaikaista työntekijöitä palkkaamalla. Lisäksi lisääntyneen vuorohoidon tarpeen sekä ennakoitavissa olevien poikkeamien (vuosilomat, koulutukset, tasoittumisvapaat) varalle varataan tarvittavat henkilöstöresurssit.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen edellyttää yhden osa-aikaisen työntekijän resurssin. Varhaiskasvatuksen kuraattoripalveluihin varataan 1 pv/vko. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelutarve on lisääntynyt, ja ostopalvelun sijaan tehtävään on saatu rekrytoitua määräaikainen henkilö.

Varhaiskasvatukseen on myönnetty valtionavustuksia toimintavuosille 2021-2023 mm. pandemia-ajan haitallisten vaikutusten ehkäisyyn, tasa-arvon edistämiseen ja lapsen oikeuteen tukeen ja varhaiskasvatuksen erityisopettajaan. Saaduilla avustuksilla täydennetään henkilöstöresurssia sekä hankitaan täydennyskoulutusta ja leikkivälineitä.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme huolta lapsiperheiden hyvinvointia edistävästä palveluista ja toimintaympäristöstä	Tarjoamme laadukasta ja turvallista varhaiskasvatusta kaikille lapsille ja perheille	Varhaiskasvatuksen käyttöaste Asiakastyytyväisyyskyselyt Ruokakasvatuksessa hyödynnetään Nykytila.fi –itsearviointityökalua	Päiväkodin käyttöaste 1-6/22 keskimäärin 82 % ja pph 67%. Ajalla 7-11/22 käyttöaste keskimäärin 52.84; käyttöaste prosentti vaihtelee päivittäisellä tasolla 28%-103%. Asiakastyytyväisyyskysely järjestetty kevättapahtuman yhteydessä. Palaute ollut positiivista ja toimintaa oltu tyytyväisiä. Syksyn palautekysely vanhempainillassa ja vasu-keskusteluissa. Varhaiskasvatus saanut Ruokadiplomin. Ruokakasvatusta päivittäin ja kevät-kesäkaudella hyötypuutarha käytössä.
Vahvistamme työnantajakuvaamme ja palveluiden laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen.	Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista Henkilöstön pedagogisen osaamisen kehittäminen	Henkilöstön työtyytyväisyyskysely Koulutuspäivien määrä	Tyytyväisyyskyselyssä erinomaiset tulokset, hyvä ilmapiiri motivoi ja laadukkaat varhaiskasvatus palvelut taataan. Etäkoulutukset ja sijaisten saanti ovat taanneet henkilöstön osallistumisen koulutuksiin.

		Kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto	Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaista toimintaa aloitettu toukokuussa varhaiskasvatusikäisten kantelekursseilla. Syyslukukaudella osallistuttu kirjaston taidenäyttelyihin.
--	--	--	--

VARHAISKASVATUS	1.1.-31.12.2022	ulkoinen		
Tiliryhmä_1	Tiliryhmä_2	Tot 1-12/2022	Bud 2022	Tot vs. Bud %2022
TOIMINTATUOTOT	Totals	84 994,21	69 500,00	122,29%
	Myyntituotot	400,00	0,00	-
	Maksutuotot	55 475,75	69 500,00	79,82%
	Tuet ja avustukset	29 118,46	0,00	-
	Totals	-763 852,43	-704 420,00	108,44%
TOIMINTAKULUT	Henkilöstökulut	-685 682,15	-608 400,00	112,70%
	Palvelujen ostot	-20 916,18	-35 070,00	59,64%
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 715,37	-6 950,00	96,62%
	Avustukset	-48 566,60	-54 000,00	89,94%
	Muut toimintakulut	-1 972,13	0,00	-
TOIMINTAKATE	Totals	-678 858,22	-634 920,00	106,92%
VUOSIKATE	Totals	-678 858,22	-634 920,00	106,92%
Poistot ja arvonalentumiset	Totals	-4 757,00	-7 620,00	62,43%
	Suunnitelman mukaiset poistot	-4 757,00	-7 620,00	62,43%
TILIKAUDEN TULOS	Totals	-683 615,22	-642 540,00	106,39%
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	Totals	-683 615,22	-642 540,00	106,39%

Yhtenäiskoulu

Vastuhenkilö: Rehtori

Tehtävän toiminta-ajatus:

Esi- ja perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa, jolla on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Sen tehtävänä on toisaalta tarjota yksilölle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus ja toisaalta antaa yhteiskunnalle väline kehittää sivistyksellistä pääomaa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Esi- ja perusopetus mahdollistaa monipuolisen kasvun, oppimisen ja terveen itsetunnon kehittymisen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja. Perusopetus antaa valmiudet jatko-opintoihin ja valmiudet toimia osallistuvana kansalaisena demokraattisessa yhteiskunnassa. Opetus tukee jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen kehitystä. Tavoitteena on myös herättää halu elinikäiseen oppimiseen.

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys, valmistaa opiskelijat ylioppilastutkintoon sekä antaa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoja tarkastella asioita eri näkökulmista

Yhtenäiskoulun (esi- ja perusopetus sekä lukio) tehtävänä on tarjota monipuolinen, laadukas, virikkeinen sekä turvallinen oppimisympäristö pätevän henkilökunnan turvin, voimassa olevien opetussuunnitelmien mukaan kohtuullisen kokoisissa opetusryhmissä.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Yhtenäiskoulussa opiskellaan Opetushallituksen määrittämien opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti. Opetussuunnitelmien lisäksi toimintaa ohjaa yhtenäiskoulun lukuvuosisuunnitelma, jossa henkilöstö asettaa painopistealueet lukuvuodelle. Oppisisältöjen ohella koulussa painotetaan taitojen oppimista ja vuorovaikutteista työskentelyä. Uusi koulurakennus on otettu käyttöön vuoden alusta alkaen, ja sinne on siirtynyt vuosiluokkien 5—9 ja lukion opetus, hallinto ja opiskeluhoito.

Yhtenäiskoulun kehittämistavoitteet lukuvuonna 2021—2022 olivat sujuva kouluarki, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä oppilaiden vaikutusmahdollisuuksien ja yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen. Lukuvuoden painotettava opetussuunnitelman kokonaisuus on *Kulttuurinen moninaisuus rikkautena*. Koulussa on opittu kulttuuritaitoja ja järjestetty teemapäiviä. Lisäksi on osallistuttu pienimuotoisesti kansainvälisiin projekteihin. Lukuvuonna 2022—2023 kehittämistavoitteet ovat yhteisöllisyys, hyvinvointi ja sujuva kouluarki. Painotettava kokonaisuus on *Kestävän elämäntavan välttämättömyys*. Kestävä elämäntapa on tarkoitus saada osaksi koulun arkea (esim. roskien lajittelu, kierrätys, oman ympäristön siisteydestä huolehtiminen, energia-agentit ja kierrätysmateriaalien käyttö).

Oman lukion säilyttäminen osana yhtenäiskoulua on kunnalle vetovoimatekijä. Lukion markkinointia jatketaan aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa ja lehdistössä sekä uusia nettisivuja kehittämällä.

Yhtenäiskoululle on myönnetty useita valtionavustuksia lukuvuodelle 2021—2022 mm. pandemia-ajan haitallisten vaikutusten ehkäisyyn, tasa-arvon edistämiseen, lukiolaisten liikuttamiseen ja kerhotoiminnan jatkamiseen. Erityistä huomiota on kiinnitetty Kuhmoisissa kuultua – Harrastamisen Suomen mallin toimeenpanoon. Saaduilla avustuksilla on turvattu mm. henkilöstöresursseja ja mahdollistettu jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Lukuvuonna 2022—2023 käytettävissä on edelleen hankerahoitusta kerhotoiminnan kehittämiseen, tasa-arvon edistämiseen sekä koronatilanteen haitallisten vaikutusten ehkäisyyn.

Opiskeluhoito järjestetään monialaisena yhteistyönä Jämsän sosiaali- ja terveystoimen kanssa pl. koulupsykologipalvelut, joka hankitaan ostopalveluna Mehiläiseltä. Maakunnallista yhteistyötä tehdään mm. Ylä-Pirkanmaan kuntien kanssa Oikeus oppia –verkostossa ja Tampereen seudun POKE-verkostossa.

Mikäli koronapandemia aiheuttaa edelleen huomioitavaa koulupäivien järjestelyissä vastataan tarpeisiin mahdollisimman hyvin huomioiden paikallinen tilanne. Koululle on laadittu varautumissuunnitelma.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme huolta lapsiperheiden hyvinvointia edistävästä palveluista ja toimintaympäristöstä	Tarjoamme laadukasta ja turvallista opetusta kaikille lapsille ja nuorille	Oppilaiden ja opiskelijoiden tyytyväisyyskyselyt	Keväällä oppilaat ja opiskelijat vastanneet lukuvuoden toiminnan arviointikyselyyn. Tulokset olleet varsin positiivisia. Tulosten perusteella laadittu tavoitteita lukuvuodelle 2022—2023. Info-TV-järjestelmä, uudet kotisivut ja intranet otettu

		Lukion sisäisen tiedottamisen ja oman lukion markkinoinnin tehostaminen	käyttöön vuonna 2022. Lukiolaisille ilmainen ajokorttikoulutus hyväksytyt lautakunnassa. Mainostamista hevosalan lehdissä ja tapahtumissa. Järjestetty tutustumismahdollisuus lukioon hakemista pohtiville. Työkalua käytetty toukokuussa 2022. Koululle myönnetty Kouluruokadiplomi.
Vahvistamme työnantajakuvaamme ja palveluiden laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen.	Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista Kehitämme henkilöstön pedagogista osaamista	Henkilöstön työtyytyväisyyskysely Koulutuspäivien määrä Kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto	Henkilöstö vastannut kyselyyn toukokuussa 2022. Tulokset käsitelty henkilöstön kanssa syyskuussa. Mm. kehityskeskustelut järjestetty suurimmalle osalle henkilöstöä. Henkilöstö osallistunut kiitettävästi oman alan koulutuksiin, niin paikan päällä kuin webinaareinkin. Koko henkilöstö mukana Ylä-Pirkanmaan Työkalupakin tuunajaiset –koulutuksessa 1 pvä. Toteutettu kulttuurikasvatussuunnitelman ensimmäisiä teemoja, mm. musiikkityöpajoja.

YHTENÄISKOULU	1.1.-31.12.2022	ulkoinen		
Tiliryhmä_1	Tiliryhmä_2	Tot 1-12/2022	Bud 2022	Tot vs. Bud %2022
TOIMINTATUOTOT	Totals	60 013,85	62 310,00	96,31%
	Myyntituotot	39 747,75	21 810,00	182,25%
	Maksutuotot	1 436,26	500,00	287,25%
	Tuet ja avustukset	18 764,84	40 000,00	46,91%
	Muut toimintatuotot	65,00	0,00	-
TOIMINTAKULUT	Totals	-2 322 220,38	-2 269 190,00	102,34%
	Henkilöstökulut	-1 737 005,19	-1 756 570,00	98,89%
	Palvelujen ostot	-471 402,16	-387 010,00	121,81%
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-93 437,59	-112 990,00	82,70%
	Avustukset	0,00	0,00	-
	Muut toimintakulut	-20 375,44	-12 620,00	161,45%
TOIMINTAKATE	Totals	-2 262 206,53	-2 206 880,00	102,51%
VUOSIKATE	Totals	-2 262 206,53	-2 206 880,00	102,51%

TILIKAUDEN TULOS	Totals	-2 262 206,53	-2 206 880,00	102,51%
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	Totals	-2 262 206,53	-2 206 880,00	102,51%

Elämänlaatu palvelut

Tulosalueen esimies: Sivistystoimenjohtaja, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen esimies (kirjastot, kotiseutumuseo, Riihigalleria)

Tehtävän toiminta-ajatus:

Elämänlaatu palvelujen tehtävänä on tarjota mahdollisuudet elämysten ja virkistyksen kokemiseen sekä hyvinvoinnin ylläpitämiseen jokaiselle kuntalaiselle.

Kirjaston ydintehtävänä on kaikkien kuntalaisten lukutaitojen edistäminen tarjoamalla ajantasaista, uudistuvaa ja nykyaikaisia tiedontarpeita vastaavaa kirjasto- ja tietopalvelua kuntalaisille ja kunnassa asioiville asiakkaille. Kulttuuritoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia virkistykseen ja elämyksiin järjestämällä erilaisia tapahtumia, elokuvia ja matkoja sekä ylläpitäen näyttely- ja museotoimintaa. Lisäksi toimiala tuottaa musiikki- ja työväenopistopalveluja ostopalveluna.

Liikuntatoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia ylläpitää hyvinvointia ja lisätä fyysistä vireyttä monipuolisten palvelujen avulla. Liikuntatoimi vastaa liikuntapaikoista ja liikunnanohjauksesta. Nuorisotoimen tehtävänä on tukea nuorten kasvua sekä tarjota nuorille monipuolisia vapaa-ajan palveluja. Nuorisotoimi ylläpitää nuorisotiloja sekä järjestää tapahtumia ja leirejä.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Palvelualueella investoidaan edelleen liikuntapaikkojen ylläpitoon ja kehittämiseen sekä kirjaston toimintaan. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen haetaan valtionavustuksia, joilla toimintaa kohdistetaan niin lapsiin, nuoriin kuin aikuisiin kuntalaisiin. Myös liikuntapaikkarakentamiseen kiinnitetään edelleen huomioita. senioripuistoon.

Nuorisotoimen toimintamuotoja kehitetään rohkeasti vastaamaan nuorten tarpeita. Nuoriso-ohjaaja toimii tehtäviensä ohella nuorisovaltuuston ohjaustehtävässä. Etsivää nuorisotyötä järjestetään yhteistyössä Työvalmennussäätiö Avituksen kanssa.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluja kehitetään esimiehen johdolla. Vuonna 2019 voimaan tullut uusi laki kuntien kulttuuritoiminnasta ohjaa kehitystä. Kirjaston palvelua kehitetään tehostamalla omatoimikirjaston käyttöä ja päivittämällä asiakaskoneita yms. Kulttuuritoimi koordinoi maakunnallista kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa Kuhmoisten osalta. Kulttuuritoimi tekee yhteistyötä paikallisten järjestöjen kanssa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme yllä monipuolisia harrastamispaikkoja ja autamme harrastusmahdollisuuksien koordinoinnissa ja markkinoinnissa. Keskitymme erityisesti	Tarjoamme laadukkaita kirjastopalveluita ja kehitämme kulttuuritoimintaa	Asiakastytyväisyyskyselyt	Kirjastossa toteutettu syksyn aikana asiakaskyselyt liittyen vuoden 2023 lehtivalikoimaan sekä kunnan tuottamiin kulttuuripalveluihin.

<p>liikuntaharrastusten kehittämiseen</p>	<p>Tarjoamme monipuolisia liikunta- ja nuorisopalveluita sekä panostamme liikuntapaikkoihin</p>	<p>Asiakasmäärät</p> <p>Alueelliseen liikuntaneuvonnan verkostoon osallistuminen</p>	<p>Asiakasmääriä seurataan systemaattisesti sekä kävijälaskurin että omatoimijärjestelmän kirjautumisten kautta. Kirjaston näyttelygalleriassa ollut syksyllä joka kuukausi näyttelyitä, jotka ovat keränneet runsaasti kävijöitä, Riihigalleriassa yhteisnäyttely. Kotiseutumuseossa kävi kesän aikana 150 ihmistä. Liikuntaneuvonnassa kävi 19 henkilöä ja eri liikuntaryhmiä toimi 8. Nuorisotilan käyttäjämäärä ajalla 1-11 = 1142 henkilöä. Leirien osallistujamäärä 72 henkilöä. Liikunnanohjaaja on osallistunut alueellisen neuvontaverkoston palaveriin.</p>
<p>Vahvistamme työntekijäkuvaamme ja palveluiden laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen.</p>	<p>Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista</p> <p>Henkilöstön osaamisen kehittäminen</p> <p>Palveluiden saatavuus ja vaikuttavuus</p> <p>Alueellisen kulttuurihyvinvointitarjottimen kehittäminen</p>	<p>Henkilöstön työtyytyväisyyskysely</p> <p>Koulutuspäivien määrä</p> <p>Otetaan huomioon kirjaston aineistohankinnoissa erityisryhmiä</p>	<p>Henkilöstö vastannut kyselyyn toukokuussa 2022 ja tulokset käsitelty syyskuussa.</p> <p>Liikunnanohjaaja: 15 koulutusta, mm. senioritanssi, Liikkuen läpi elämän, hyte-kertoimet. Nuoriso-ohjaaja: 8 kokopvän koulutusta, lukuisia webinaareja lisäksi.</p> <p>Kirjaston aineiston hankinnoissa on otettu huomioon ukrainankieliset asiakkaat. Myös muuta vieraskielistä aineistoa on hankittu, samoin selkokirjoja. Kirjaston hyllyjärjestystä on selkiytetty ja opasteita lisätty.</p>

		Osallistuminen kehittämistyöhön	Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutettu käytännön tasolla. mm. Operaatio Pirkanmaan kautta tarjotuilla lasten kulttuuritapahtumilla. Pirkanmaan nuorisofoorumi kokoontui yhtenäiskoululla.
Kannustamme kuntalaisia osallistumaan ja vahvistamaan yhteisöllisyyttä	Nuorten kuuleminen Edistetään osallistumisen menetelmiä	Osallistuminen toimielinten kokouksiin/aloitteet Kirjakahvilan toiminta Päätäjien ja virkamiesten keskustelutilaisuudet kirjastolla Tarjotaan digitukea yksilöllisesti ja ryhmissä kirjastossa	Nuorisovaltuutettuja on kuultu kasvat- ja opetusjaostossa, sivistyslautakunnassa ja teknisessä lautakunnassa. Nuorisovaltuusto kokoontui 8 kertaa. Kirjaston palveluihin liittyviä asiakaskyselyitä on järjestetty kesällä ja syksyllä. Kirjakahvila-toiminta on jatkunut. Demokratia-hankkeen keskustelutilaisuuksia on suunniteltu, mutta toteutukset siirtyvät keväälle 2023. Digitukea on järjestetty säännöllisesti koko syksyn ajan sekä yksilöopastuksena että kaikille avoimissa yhteistilaisuuksissa

ELÄMÄNLAATUPALVELUT		1.1.-31.12.2022	ulkoinen	
Tiliryhmä_1	Tiliryhmä_2	Tot 1-12/2022	Bud 2022	Tot vs. Bud %2022
TOIMINTATUOTO T	Totals	46 694,74	46 300,00	100,85%
	Myyntituotot	14 469,24	14 500,00	99,79%
	Maksutuotot	13 552,57	15 350,00	88,29%
	Tuet ja avustukset	15 762,83	10 000,00	157,63%
	Muut toimintatuotot	2 910,10	6 450,00	45,12%
TOIMINTAKULUT	Totals	-522 471,40	-545 020,00	95,86%
	Henkilöstökulut	-367 916,46	-377 350,00	97,50%
	Palvelujen ostot	-86 262,17	-93 520,00	92,24%
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 899,73	-62 270,00	96,19%
	Avustukset	-3 076,95	-6 500,00	47,34%
	Muut toimintakulut	-5 316,09	-5 380,00	98,81%
TOIMINTAKATE	Totals	-475 776,66	-498 720,00	95,40%

VUOSIKATE	Totals	-475 776,66	-498 720,00	95,40%
	Totals	-25 728,17	-35 800,00	71,87%
Poistot ja arvonalentumiset	Suunnitelman mukaiset poistot	-25 728,17	-35 800,00	71,87%
TILIKAUDEN TULOS	Totals	-501 504,83	-534 520,00	93,82%
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	Totals	-501 504,83	-534 520,00	93,82%

Ruokapalvelut

Vastuuhenkilö: Ruokapalveluesimies

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kunnallisten ruokapalvelujen tuottaminen on lailla ja asetuksilla säädeltyä toimintaa. Ruokapalvelujen tehtävänä on palvella asiakkaitaan maukkailla ja terveellisillä aterioilla. Ruokapalveluilla on yksi jakelukeittiö ja kolme valmistuskeittiötä, jotka tuottavat palvelunsa taloudellisesti, tehokkaasti ja joustavasti. Ruokapalvelussa tällä hetkellä käytettävät elintarvikkeiden sopimustuotteet on kilpailutettu Hanselin toimesta (ent. Kuntahankinnat). Tuoretuotteita ja lähiruokaa käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Ruokapalvelu tuottaa Kuhmoisten toimipisteiden asiakkaiden ja henkilöstön ateriapalvelut:

- Kuhmoisten palvelutalon asiakkaiden ja henkilökunnan ateriat sekä kotiateriat
- Terveysaseman potilaiden ja henkilöstön ateriat
- Toimintakeskuksen ja asuntolan lounaat
- Päiväkodin ateriat
- Koululounaan ja välipalan

Keittiöt valmistavat ravitsemussuosituksen mukaista ruokaa. Ruokalistasuunnittelu perustuu aina viimeisimpiin valtion ravitsemusneuvottelukunnan ravitsemussuosituksiin. Suositukset toteutuvat, mikäli kaikki aterian osat syödään. Ruokalistasuunnittelun lähtökohtana ovat Sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamat suomalaiset ravitsemussuositukset: syödään yhdessä – ravitsemussuositus varhaiskasvatukseen, kouluruokailun ravitsemussuositukset, toisen asteen opiskelijaruokailusuositus, ikääntyneiden ravitsemussuositukset sekä ravitsemushoito-opas.

Ruokatuotantoa ohjataan Jamix atk-ohjelmalla, joka ilmaisee tuotantoerälistat, ravintoarvot ja kustannukset.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme huolta lapsiperheiden hyvinvointia edistävästä palveluista ja toimintaympäristöstä	Tarjoamme laadukasta ja maittavaa ruokaa Lähiruokaa mahdollisuuksien mukaan	Päiväkodin ja yhtenäiskoulun tyytyväisyyskyselyt Ruokadiplomit saatu yhtenäiskoululle ja päiväkodille	Laadun arviointia on tehty ruokailun ja ruokakasvatuksen nykytilan arviointityökalulla. Diplomit saatu molemmille. Lähiruokaa mm. (marjoja ja sieniä) ostettu pakkaseen.

Vahvistamme työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen.	Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista Ateriapalvelut tuotetaan ravitsemussuositusten mukaisesti Henkilöstön osaamisen kehittäminen	Henkilöstön työtyytyväisyyskysely Oiva-raportit ja asiakastyytyväisyyskyselyt Koulutuspäivien määrä	Toteutunut. Oivahymy saatu kaikkiin kolmeen keittiöön. Useita teams koulutuksia henkilöstölle.
---	--	---	--

RUOKAPALVELUT	1.1.-31.12.2022	ulkoinen		
Tiliryhmä_1	Tiliryhmä_2	Tot 1-12/2022	Bud 2022	Tot vs. Bud %2022
TOIMINTATUOTO T	Totals	655 489,34	623 500,00	105,13%
	Myyntituotot	650 921,29	621 500,00	104,73%
	Tuet ja avustukset	4 568,05	2 000,00	228,40%
TOIMINTAKULUT	Totals	-769 538,96	-736 150,00	104,54%
	Henkilöstökulut	-397 128,31	-400 590,00	99,14%
	Palvelujen ostot	-104 245,82	-92 280,00	112,97%
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-266 870,79	-242 100,00	110,23%
	Muut toimintakulut	-1 294,04	-1 180,00	109,66%
TOIMINTAKATE	Totals	-114 049,62	-112 650,00	101,24%
VUOSIKATE	Totals	-114 049,62	-112 650,00	101,24%
Poistot ja arvonalentumiset	Totals	0,00	-2 960,00	0,00%
	Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-2 960,00	0,00%
TILIKAUDEN TULOS	Totals	-114 049,62	-115 610,00	98,65%
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	Totals	-114 049,62	-115 610,00	98,65%

SIVISTYSTOIMI	1.1.-31.12.2022	ulkoinen		
Tiliryhmä_1	Tiliryhmä_2	Tot 1-12/2022	Bud 2022	Tot vs. Bud %2022
TOIMINTATUOTO T	Totals	847 192,14	801 610,00	105,69%
	Myyntituotot	705 538,28	657 810,00	107,26%
	Maksutuotot	70 464,58	85 350,00	82,56%
	Tuet ja avustukset	68 214,18	52 000,00	131,18%
	Muut toimintatuotot	2 975,10	6 450,00	46,13%
TOIMINTAKULUT	Totals	-4 380 388,42	-4 254 780,00	102,95%
	Henkilöstökulut	-3 186 875,51	-3 142 910,00	101,40%
	Palvelujen ostot	-685 575,46	-607 880,00	112,78%
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-427 331,20	-424 310,00	100,71%
	Avustukset	-51 643,55	-60 500,00	85,36%
	Muut toimintakulut	-28 962,70	-19 180,00	151,00%
TOIMINTAKATE	Totals	-3 533 196,28	-3 453 170,00	102,32%

Rahoitustuotot ja -kulut	Totals	-18,04	0,00	-
	Muut rahoituskulut	-18,04	0,00	-
VUOSIKATE	Totals	-3 533 214,32	-3 453 170,00	102,32%
Poistot ja arvonalentumiset	Totals	-30 485,17	-46 380,00	65,73%
	Suunnitelman mukaiset poistot	-30 485,17	-46 380,00	65,73%
TILIKAUDEN TULOS	Totals	-3 563 699,49	-3 499 550,00	101,83%
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	Totals	-3 563 699,49	-3 499 550,00	101,83%